

Καλησπέρα σας κ. Δούνια. Ξεκινώντας ποια είναι η Ακαδημαϊκή σας σταδιοδρομία?

Καλησπέρα σας, είμαι μηχανικός Παραγωγής και Διοίκησης του Πολυτεχνείου Κρήτης σειρά του 1984, πρώτη χρονιά εισακτέων. Μετά το 1989 συνέχισα στο δεύτερο κύκλο σπουδών, ως τα που με μεταπτυχιακά με σημερινούς όρους, όπου το διδακτορικό μου ήταν τυπικά στο Πολυτεχνείο Κρήτης σαν θέμα, αλλά στην ουσία ήταν στο Ινστιτούτο Πληροφορικής του ΙΤΕ (Ινστιτούτο Τεχνολογίας και Έρευνας) στο Ηράκλειο Κρήτης και είχε σχέση με λήψη αποφάσεων, τεχνητή νοημοσύνη και πολύπλευρα δυναμικά συστήματα. Ο χώρος εφαρμογής ήταν σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής και συγκεκριμένα η λειτουργία τους σε χρόνο συνεχή. Τα συστήματα λήψης αποφάσεων που αναπτύχθηκαν, στόχευαν στον εντοπισμό βλαβών σε πραγματικό χρόνο, λειτουργίας πολύπλοκων δυναμικών συστημάτων, όπως π.χ. ένα εργοστάσιο που παράγει ηλεκτρική ενέργεια.

Από την έρευνα στο ΙΤΕ πήρα τις γνώσεις και τα εργαλεία, δηλαδή τις μεθόδους τεχνητής νοημοσύνης ώστε να μπορώ να φτιάχνω συστήματα παρακολούθησης της λειτουργίας για τον online εντοπισμό βλαβών και λήψη σχετικών αποφάσεων. Φανταστείτε ότι πρόκειται για μια εξειδικευμένη διαδικασία ενός υπολογιστικού decision support συστήματος που συνήθως πραγματοποιεί ένας ελεγκτής σε ένα control room ενός εργοστασίου καθώς παρατηρεί πολλά όργανα μπροστά του. Η ιδέα ήταν παράλληλα με τον εξειδικευμένο χειριστή, να αναλύονται τα δεδομένα με κάποιο νοήμονα αλγόριθμο που προσπαθεί να εντοπίσει αν υπάρχει παρουσία κάποιας βλάβης.

Ταυτόχρονα την εποχή της έρευνάς μου συμμετείχα σε αντίστοιχα ερευνητικά προγράμματα. Δηλαδή το γεγονός που με έκανε να στραφώ στην λήψη αποφάσεων με μεθόδους τεχνητής νοημοσύνης, είναι ότι τότε υπήρχε χρηματοδότηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων, στα τέλη της δεκαετίας του 1980 στο ΙΤΕ, τα οποία είχαν να κάνουν με μηχανική μάθηση, τεχνητή νοημοσύνη, πράγματα που τώρα είναι στα μαθήματά σας ως καθιερωμένες προσεγγίσεις, τότε όμως ήταν στην αιχμή της έρευνας παγκοσμίως αλλά στην αρχική φάση διαμόρφωσής τους. Οπότε επειδή εκείνη την εποχή το ΙΤΕ ήταν και πρότυπο κέντρο, ήταν μια καλή εποχή για να δει από πρώτο χέρι κάποιος πράγματα που γίνονταν μόνο σε μερικές άλλες χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής.

Τυπικά πήρα και το Διδακτορικό μου στο Πολυτεχνείο Κρήτης - παρόλο που τον περισσότερο καιρό ήμουν μεταξύ των δύο πόλεων, Χανίων και Ηρακλείου- έχοντας και βοηθητικά διδακτικά καθήκοντα στα Χανιά, στον τομέα Οργάνωσης και Διοίκησης του Τμήματος Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης, σε μαθήματα όπως Συστήματα Διοίκησης για Μηχανικούς, Ανάλυση Αποφάσεων, Τεχνολογική Οικονομική, Επίλυση Διοικητικών Προβλημάτων, κλπ. Στην συνέχεια δούλεψα ως συμβασιούχος καθηγητής στην Κρήτη για ορισμένα χρόνια με αυτοδύναμη διδασκαλία σε παραπλήσια αντικείμενα, και είχα ταυτόχρονα κάποιες συνεργασίες με το εξωτερικό.

Από την στιγμή που τέλειωσα τις σπουδές η έρευνα μου είχε να κάνει με ευρωπαϊκά δίκτυα αριστείας (networks of excellence), τα οποία είναι δομές που συγκεντρώνουν επιστήμονες από 50-100 Πανεπιστήμια, Ινστιτούτα, εταιρίες και λοιπά, που έχουν ένα κοινό ενδιαφέρον, τους προτρέπουν να συνεργάζονται, να κάνουν διοργανώνουν κοινά συνέδρια, να προχωρούν σε δημοσιεύσεις, συγγραφή βιβλίων, και άλλες παρόμοιες δράσεις. Επέλεξα τη δραστηριοποίηση μέσω δικτύων αριστείας γιατί μπορεί να πει κανείς πώς αν είναι στην επαρχία σε ένα περιφερειακό πανεπιστήμιο καμιά φορά βρίσκεται λίγο απομονωμένος από τις εξελίξεις. Συνεπώς, με ποιο τρόπο μπορεί να παρακολουθεί ένας ερευνητής τις εξελίξεις στην έρευνα; Ενώ αν είναι ενεργός σε ένα δίκτυο που συμμετέχουν και άλλοι άνθρωποι από άλλες χώρες και βλέπει τι γίνεται εκεί οπότε ακολουθεί αντίστοιχους δρόμους με τη δική του ομάδα έρευνας. Είχα λοιπόν αρκετά μεγάλη συνεργασία με το εξωτερικό την δεκαετία από το 1997, ως και το 2008 περίπου, με συνεχή ερευνητική δραστηριότητα σε συνεργασία με ανθρώπους από το εξωτερικό.

Στην Χίο ήρθα το 1998 και αρχικά εκλέχθηκα στο τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και μετά από κάποια χρόνια αποφασίστηκε από το ΥΠΕΠΘ να ανοίξει το τμήμα Μηχανικών Οικονομίας και Διοίκησης και ξανά εκλέχθηκα σε άλλη θέση και είμαι από την πρώτη μέρα διδάσκων σε αυτό το τμήμα από την πρώτη χρονιά λειτουργίας του. Ταυτόχρονα έχω δουλέψει ένα διάστημα και σε εργοστάσια της ΔΕΗ καθώς υπήρχε άμεση σχέση της επιχείρησης αυτής με το διδακτορικό μου.

Με αφορμή την απουσία σας μια χρονιά στο εξωτερικό, αρχικά θα θέλαμε να μας πείτε την άποψή σας για τα πανεπιστήμια του εξωτερικού, από άποψη οργάνωσης, τρόπο λειτουργίας μαθημάτων, έρευνας και ότι άλλο παρακολουθήσατε εκεί και σε δεύτερη φάση πόσο διαφορετική

είναι η ζωή στο εξωτερικό σε σχέση με εδώ.

Το ένα εκπαιδευτικό σύστημα που επισκέφθηκα ήταν το Βελγικό, ήμουν στο VUB (Φλαμανδικό Πανεπιστήμιο Βρυξελλών) και επικοινωνήσα και με ανθρώπους στο ULB (Βαλλωνικό Πανεπιστήμιο Βρυξελλών). Το Βέλγιο αποτελείται από δύο λαούς που ενώθηκαν σε ένα κράτος, τους Φλαμανδούς (μιλούν ολλανδικά) και τους Βαλλώνους (μιλούν γαλλικά). Το Φλαμανδικό πανεπιστήμιο είναι πιο «επιθετικό» θα έλεγα, δηλαδή προσπαθεί να κάνει νέα πράγματα καθώς βλέπει τι κάνουν οι ολλανδοί, οι γάλλοι, οι άγγλοι κλπ και μοιάζει να «μπαίνει» πιο γρήγορα στις εξελίξεις και να ρισκάρει, είναι δηλαδή πιο δεκτικό στις αλλαγές. Το Βαλλωνικό είναι πιο συντηρητικό, θυμίζει πιο πολύ το κλασικό δημόσιο πανεπιστήμιο ανά την Ευρώπη και δεν μοιάζει να είναι εύκολο να ανατραπουν αυτές οι ισορροπίες. Στο ULB είναι πιο δύσκολο να γίνουν μεγάλες και γρήγορες αλλαγές.

Μιλάμε για δύο μεγάλα πανεπιστήμια, όχι μόνο στην χώρα (σ.σ. Βέλγιο) αλλά και στην Ευρώπη, και είναι δύσκολο να τα συγκρίνει κανείς με ένα περιφερειακό πανεπιστήμιο της Ελλάδας. Πάντως το μάθημα, η ποιότητα σπουδών, τα βιβλία, η έρευνα θα έλεγα ότι είναι συγκρίσιμα με την Ελλάδα και μάλιστα, περιέργως θα έλεγα, το βιογραφικό ενός μέσου καθηγητή στο Βέλγιο είναι ίδιο και κάποιες φορές όχι τόσο γεμάτο με εργασίες και δραστηριότητες όσο ενός Έλληνα ερευνητή-καθηγητή τουλάχιστον της ειδικότητάς μου. Προσπάθησα να ερευνήσω τι προσόντα έχουν οι άνθρωποι εκεί και δεν βρήκα κάποια σημαντική διαφορά. Θα έλεγα το αντίθετο κάποιες φορές, ως προς την έρευνα. Τα μαθήματα που διδάσκουν στο Βέλγιο οι καθηγητές είναι περίπου ίδια σε αριθμό ή και λιγότερα από εδώ, ανά καθηγητή. Στο Βέλγιο επίσης υπάρχουν και τα ιδιωτικά πανεπιστήμια που εκεί έχουν ευδοκιμήσει λόγω του μεγάλου διεθνούς πληθυσμού που υπάρχει στην πρωτεύουσα. Παραδείγματος χάρι το πανεπιστήμιο VESALIUS που είναι από τις ΗΠΑ είναι αγλόφωνο και για τους διδάσκοντες περιλαμβάνει μόνο διδασκαλία. Δηλαδή από τους καθηγητές δεν ζητείται να έχουν χρηματοδοτούμενα προγράμματα ή να έχουν δημοσιεύσεις και λουπά. Στο ιδιωτικό αυτό ίδρυμα και τα προπτυχιακά προγράμματα έχουν κάποια δίδακτρα, θα μπορούσα να πω ακριβά σχετικά δίδακτρα.

Ακόμα θα έλεγα πώς οι σπουδές στο Βέλγιο είναι απόλυτα συγκρίσιμες με την Ελλάδα σε όλα τα επίπεδα. Δηλαδή αν ένας φοιτητής ήξερε την γλώσσα θα ήταν εύκολο να προσαρμοστεί αμέσως στις απαιτήσεις ενός Βελγικού Πανεπιστημίου όπως και ενός Ολλανδικού πανεπιστημίου. Μερικές διαφορές θα έλεγα πώς είναι στις υποδομές. Για παράδειγμα στο φλαμανδικό πανεπιστήμιο ένα μεγάλο κομμάτι των εγκαταστάσεων ήταν μπλόκ νεόκτιστων κτηρίων που τα μοιράζονταν εργαστήρια και ερευνητές του πανεπιστημίου σε συνεργασία με εταιρίες, είτε τα ενοικίαζαν σε κάποια εταιρία είτε η εταιρία είχε κάποιο ενδιαφέρον για τα ερευνητικά προγράμματα κλπ. Αντίθετα στο Βαλλωνικό δεν υπήρχε τόσο μεγάλη σύνδεση του πανεπιστημίου με την ελεύθερη αγορά λόγω του ότι είναι πιο κλειστό σαν πανεπιστήμιο. Στις διαφορές είναι ακόμα και ο τρόπος που γίνονται οι παρουσιάσεις εργασιών φοιτητών τόσο στην Ολλανδία όσο και στο Βέλγιο, όπου συνηθίζεται να καλείται ένας εξωτερικός κριτής, όχι απαραίτητα καθηγητής (μπορεί να είναι στέλεχος από κάποια εταιρία). Ο προσκεκλημένος κάθεται 2-3 ώρες στις παρουσιάσεις που γίνονται στο πλαίσιο ενός μαθήματος, κάνοντας διάφορες ερωτήσεις πάνω στο θέμα που αναλύεται. Αυτή είναι μια καινοτομία που εμείς δεν την έχουμε εδώ. Οι φοιτητές στο Βέλγιο συνηθίζεται να κάνουν πιο πολύ συχνές εργασίες παρά μια τρίωρη εξέταση όπως εμείς στο τέλος, προτιμούν να μοιράσουν την αξιολόγησή τους σε μερική εξέταση ή σε πολλές εργασίες μιας και δίνουν μεγάλη βάση στην παρουσίαση των εργασιών παρουσία και του εξωτερικού παρατηρητή για να βαθμολογήσουν τον φοιτητή.

Η Δανία θα έλεγα έχει πιο πολύ ενδιαφέρον για εμάς γιατί έχει κάνει αυτή την αλλαγή που κάπως ακούγεται ότι πάει να γίνει και εδώ, από τους υποστηρικτές της λεγόμενης αναθεώρησης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η Δανία λοιπόν έχει προχωρήσει σε ενοποίηση των πανεπιστημίων της εδώ και κάποια χρόνια. Από 17 που υπήρχαν τώρα έχουν μείνει νομίζω 3, σε διοικητικά επίπεδα. Διατηρούνται δηλαδή τα τμήματα στην περιφέρεια, σε πόλεις και νησιά, αλλά το διοικητικό έργο και οι συνεδριάσεις πραγματοποιούνται σε ένα μέρος για το κάθε πανεπιστήμιο και όχι παντού αποκεντρωμένα, όπως πρώτα. Το εκπαιδευτικό σύστημα είναι πολύ πιο εντατικοποιημένο, εδώ και 5-6 χρόνια (ίσως και περισσότερα) που ισχύει αυτό το σύστημα. Κάθε πανεπιστήμιο έχει «manager» ο οποίος διοικεί το πανεπιστήμιο κατά κάποιο τρόπο σαν εταιρία. Υπάρχουν βέβαια πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα στην προσέγγιση αυτή. Θα ξεκινήσω με τα μειονεκτήματα: αυτό που έχει χαθεί στην Δανία πια είναι η άνεση, ο χρόνος που υπήρχε για κάθε επιστημονικό θέμα ώστε να το ερευνήσουμε, να το συζητήσουμε, να το φιλοσοφήσουμε. Αυτή η σχετική ελευθερία που υπήρχε

δηλαδή στο παλιό κλασικό πανεπιστήμιο έχει χαθεί. Και λόγω του ότι αυτή η άνεση χρόνου χάθηκε, έφυγαν και άνθρωποι από το πανεπιστήμιο. Και ενώ θα περίμενε κανείς ότι θα έφευγαν οι λιγότερο παραγωγικοί, αντίθετα έφυγαν στις περισσότερες περιπτώσεις τα καλύτερα μυαλά. Άνθρωποι που ήταν καλοί δάσκαλοι, καλοί ερευνητές και λοιπά, δεν ήθελαν την εντατικοποίηση, γιατί από την στιγμή που θυμίζει εταιρία το πανεπιστήμιο είτε μπορείς να βρεις μια δουλειά με λιγότερο κόπο για τα ίδια λεφτά, είτε μπορείς να βρεις μια δουλειά στην αγορά με περισσότερα χρήματα για τον ίδιο κόπο. Με το νέο σύστημα δίνεται έμφαση στην βελτιστοποίηση στόχων περισσότερο ποσοτικά παρά ποιοτικά. Δηλαδή η προτεραιότητα δίνεται στο να ευημερούν οι δείκτες, να επιτυγχάνονται οι στόχοι. Ουσιαστικά λειτουργεί βάσει στόχων και θυμίζει λίγο «λίγκα» το σύστημα ταξινόμησης και αξιολόγησης όρων, δηλαδή τα τμήματα μέσα σε ένα πανεπιστήμιο κατατάσσονται σε μια σειρά, το τελευταίο λαμβάνει προειδοποιήσεις και αν δεν υπακούσει και βελτιωθεί, μετασηματίζεται, συρρικνώνεται, κλείνει, συγχωνεύεται ακόμη και παύει να υφίσταται τελικά, είναι σαν να υποβιβάζεται, θα λέγαμε με αθλητικούς όρους. Αντίστοιχα πράγματα ισχύουν και για τους καθηγητές κάθε τμήματος, συμβαίνουν πράγματα κάπως περίεργα για πανεπιστημιακό χώρο, καθώς ο χειρότερος μπορεί να χάσει στο τέλος τη δουλειά του, ακόμα κι αν είναι μεν καλός, αλλά ο χειρότερος στο τμήμα του.

Μπορεί το νέο σύστημα εντατικοποίησης να βελτίωσε κάποιους δείκτες στην Δανία αλλά ευημερούν οι δείκτες και το όλο κλίμα που έχει διαμορφωθεί δεν θυμίζει πολύ πανεπιστήμιο όπως το έχουμε στο μυαλό μας. Το πανεπιστήμιο θυμίζει πολύ εταιρία μιας και έχει πια συγκεκριμένους στόχους να δεικπεραιώσει. Για παράδειγμα η έρευνα πραγματοποιείται σε κάποιο συγκεκριμένο γωνστικό χώρο και δεν μπορείς να επιλέξεις όποιο αντικείμενο θες, παρά μόνο αν αποδεδειγμένα μπορείς να φέρνεις χρήματα στο ίδρυμα. Από την πλευρά των φοιτητών: οι φοιτητές έχουν δωρεάν σπουδές στην αρχή, καθώς η Σκανδιναβία είναι πιο κοντά σε αυτό που λέμε «σοσιαλιστικά συστήματα». Στην συνέχεια όμως αν δεν προοδεύεις κατά το αναμενόμενο στις σπουδές σου, μόλις ολοκληρώσεις τον 1^ο χρόνο ή 2^ο χρόνο, κάποια στιγμή και αποτύχεις σε μαθήματα, δεν έχεις μεν πρόβλημα μπορείς να συνεχίσεις τις σπουδές σου χάνοντας χρονιές, για παράδειγμα αν είναι 5 χρόνια οι σπουδές σου μπορείς να πάς μέχρι και 10, αιώνιος φοιτητής κι εκεί, αλλά έχεις ως ποινή την πληρωμή για ότι κάνεις. Δηλαδή ξαφνικά οι σπουδές σου παύουν να είναι δωρεάν και πληρώνεις που παρακολουθείς μαθήματα, για τα βιβλία, την σίτιση, την στέγαση.

Μια πολύ μεγάλη διαφορά μεταξύ Ελλάδας και Δανίας, που δικαιολογεί την εκεί αλλαγή του συστήματος, είναι ότι στη Δανία υπάρχουν εταιρίες παγκόσμιας εμβέλειας που έχουν ισχυρό ερευνητικό κομμάτι και που ενδιαφέρονται για τα αποτελέσματα του πανεπιστημίου. Υπάρχουν άνθρωποι ιδιώτες, που θέλουν να μάθουν και να βελτιώσουν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους, και έτσι αναζητούν το πανεπιστήμιο και του υποβάλλουν τα προβλήματά τους αναζητώντας λύση με χρηματικά ανταλλάγματα. Δεν μπορώ να αναφερθώ σε όλους του τομείς, όπως για τις κοινωνικές επιστήμες ή για την φιλοσοφία, μιλάω πιο πολύ για τμήματα μηχανικών, όπως και για τμήματα διοίκησης-οικονομίας. Για παράδειγμα σε ένα τμήμα ηλεκτρολόγων μηχανικών της Κοπεγχάγης, στην κατεύθυνση της ακουστικής υπάρχει μόνιμος χρηματοδότης η B&O (Bang & Olufsen), δανέζικη πρωτοπόρος εταιρία από την εποχή που έφτιαχνε κατ' αποκλειστικότητα την οβάλ βελόνα pick-up που δεν χάραζε τον δίσκο, μέχρι τα σημερινά wireless ακουστικά συστήματα με το ιδιαίτερο design. Άλλες εταιρίες που χρηματοδοτούν και συνεργάζονται με τμήματα μηχανολογίας και ηλεκτρολογίας είναι η Grundfos (κορυφαίας τεχνολογίας αντλίες και πιεστικά για οικίες και βιομηχανικές εγκαταστάσεις), η Danfoss (ηλεκτρολογικό υλικό όπως διακόπτες, λάμπες) η Vestas (από τις μεγαλύτερες εταιρίες κατασκευής ανεμογεννητριών). Εκπρόσωποι όλων αυτών των εταιριών μετέχουν και στα συμβούλια διοίκησης του πανεπιστημίου και έχουν λόγο. Παρατηρώ ωστόσο πως πολλές φορές στην Ελλάδα αντιγράφουμε ένα ξένο σύστημα χωρίς να έχουμε τις ίδιες προδιαγραφές ως κοινωνία και ως οικονομία. Μια σημαντική διαφορά είναι πώς στην Ελλάδα δεν υπάρχουν τόσο μεγάλες εταιρίες με διεθνή εμβέλεια, που να μπορούν να ορίσουν κατευθύνσεις και στρατηγικές έρευνας και να αναθέσουν στα πανεπιστήμια συγκεκριμένη έρευνα, αλλά που δεν έχουν επίσης και τη σχετική κουλτούρα.

Τέλος η αξιολόγηση που γίνεται τουλάχιστον στα τμήματα μηχανικών, έχει συχνά ως πρότυπο το γνωστό ETH Zurich (Πολυτεχνείο Ζυρίχης) και το Delft της Ολλανδίας. Άρα οι δείκτες που έχουν αυτά τα πανεπιστήμια θα μπορούσε να πει κανείς πώς είναι ο μέσος όρος ενός καλού πανεπιστημίου στην Ευρώπη. Αλλά και πάλι σε σχέση με τα βιογραφικά των καθηγητών ενός Δανέζικου πανεπιστημίου δεν μπορεί να πει κανείς πώς η Ελλάδα υστερεί ιδιαίτερα. Η Ελλάδα δεν έχει πρόβλημα στην έρευνα που παράγει ούτε στην διδασκαλία που γίνεται, είναι απλώς ότι είναι διαφορετική η οικονομία της Ελλάδας και οι απαιτήσεις, οι ανάγκες και οι σχέσεις με τις εταιρίες. Στην Δανία να αναφέρω πώς

ήμουν στο Samsø Energy Academy μιας και εδώ δρατηριοποιείται ο κύριος Jantzen πρώην καθηγητής του Denmark Technical University που εδώ και 7 περίπου χρόνια συνεργάζεται συστηματικά και με το τμήμα μας διδάσκοντας στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Οικονομική και Διοίκηση για Μηχανικούς. Το Samsø είναι το λεγόμενο αυτόνομο ενεργειακά «πράσινο νησί» στο οποίο, όλη η ενέργεια που καταναλώνεται, παράγεται επάνω στο νησί με καθαρές μεθόδους (αιολική, ηλιακή, βιομάζα, κλπ). Η παραγωγή ενέργειας γίνεται κυρίως χρησιμοποιώντας το αιολικό δυναμικό μέσω των θαλασσίων πάρκων ανεμογεννητριών καθώς και ένα κεντρικό σύστημα θέρμανσης για μεγάλες κατοικημένες περιοχές με χρήση ενός μεγάλου ξυλολέβητα. Κάθε χρόνο κόβεται ορισμένη έκταση δάσους που θα χρησιμοποιηθεί στον ξυλολέβητα και ταυτόχρονα αναδασώνεται η αντίστοιχη έκταση. Ο κεντρικός λέβητας τροφοδοτείται συνέχεια με μικρά κομμάτια ξύλου και ζεσταίνει το νερό στους 75° C, όσους χρειάζεται για να λειτουργήσει σωστά το καλοριφέρ και μέσω σωληνώσεων πηγαίνει σε κάθε σπίτι. Τα σπίτια στο νησί έχουν ένα κίνητρο να βγάλουν τον παλιό λέβητα και να συνδεθούν στον κεντρικό λέβητα μιας και λαμβάνουν χρήματα και από το κράτος και από την εταιρία εγκατάστασης νέων τεχνολογιών. Για παράδειγμα, αν ο παλαιός τεχνολογίας λέβητας/καυστήρας ενός σπιτιού κοστίζει 6-7.000 ευρώ, ο πολίτης που ενδιαφέρεται για τη νέα τεχνολογία χρηματοδοτείται με 3-4.000 ευρώ για να πραγματοποιήσει την αλλαγή. Οι ντόπιοι κάτοικοι εξάλλου, συμμετέχουν με μερίσματα σε επενδύσεις που γίνονται σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Όταν φτιάχνεται μια καινούργια ανεμογεννήτρια μπορεί να αγοράσει κανείς μερίσματα από αυτήν και να έχει μετά εκπτώσεις στην κατανάλωση ρεύματος στο σπίτι. Επιπλέον φύτεται και καλλιεργείται στο νησί ένα φυτό το οποίο ξηραίνεται και γίνεται μπάλες για να χρησιμοποιηθεί ως καύσιμη ύλη βοηθώντας στην ενεργειακή αυτονομία του νησιού (αλλά και στα έσοδα των κατοίκων). Η ακαδημία ενέργειας του Samsø προσπαθεί να προωθή ιδέες γύρω από τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας εκπαιδεύοντας τα παιδιά από νηπιαγωγεία-δημοτικά-γυμνάσια-λύκεια. Φιλοξενεί ξένους επισκέπτες και τους παρουσιάζει τις δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στο νησί, σε θέματα εναλλακτικών μορφών ενέργειας.

Μιας και μιλάμε για έρευνα θα ήθελα να μας δώσετε την δική σας άποψη πάνω στο γεγονός ότι η έρευνα εκεί είναι στοχευόμενη και εμπλέκεται στα πράγματα του πανεπιστημίου, μιας και το πανεπιστήμιο πρέπει να προάγει γενικότερα την έρευνα και την διεύρυνση των οριζόντων και του μυαλού σου.

Γίνεται και έξω μεγάλη συζήτηση για αυτό το θέμα και δεν νομίζω πώς οι άνθρωποι είναι πάντα ευχαριστημένοι με αυτόν τον προσανατολισμό της έρευνας σε συγκεκριμένες κατευθύνσεις. Προσωπικά πιστεύω πώς οι άνθρωποι θα πρέπει να είναι αρκετά ελεύθεροι, να σκέφτονται και πράγματα που μπορεί να μην έχουν απαραίτητα ενδιαφέρον για μια εταιρία ή απαραίτητα οικονομικό όφελος. Επίσης θεωρώ καλό να μπορεί να έρθει κάποιος και να σου εκθέσει το πρόβλημα του, ζητώντας την βοήθεια σου και για να πω την αλήθεια αυτό θα μας βοηθούσε εμάς στο πανεπιστήμιο, γιατί πολλά από αυτά τα προβλήματα μπορούμε να τα λύσουμε με κάποιες εξειδικευμένες γνώσεις που έχουμε. Δυστυχώς εδώ δεν υπάρχουν τέτοιες δυνατότητες. Έχω δει πάντως να λειτουργεί καλά η συνεργασία εταιριών και Πανεπιστημίου και στο Άαχεν της Γερμανίας. Το να έχει κάποια εταιρία κάποιο ενδιαφέρον και να απευθυνθεί σε ένα πανεπιστήμιο και να ασχοληθεί κάποιος φοιτητής ή μια ομάδα φοιτητών και να λύσει ένα πραγματικό πρόβλημα δεν είναι άσχημο, αλλά δεν μπορεί και να κοπεί η χρηματοδότηση σε όλους τους άλλους τομείς της έρευνας που μπορεί να γίνονται μόνο και μόνο γιατί υπάρχει κάποιο θεωρητικό ή κάποιο άλλο ενδιαφέρον. Η άποψη μου είναι ότι πρέπει να είναι ανοιχτός ο χώρος της έρευνας και το πανεπιστήμιο δεν πρέπει να λειτουργεί σαν εταιρία που πρέπει να έχει αποκλειστικά και μόνο κάποιους υψηλούς δείκτες επίδοσης. Είναι σημαντικό πράγμα να υπάρχει ελευθερία στον τρόπο που κινείσαι ερευνητικά, γιατί αλλιώς το πανεπιστήμιο χάνει το ενδιαφέρον του και αν θέλετε και μέρος από την «μαγεία» του. Εξάλλου, σπάνια παρήχθησαν ως σήμερα σπουδαία αποτελέσματα έρευνας μέσω μιας εντατικοποιημένης και επιτηρούμενης διαδικασίας. Άλλο ψάχνουμε συνήθως και άλλο βρίσκουμε στο χώρο της έρευνας, δείτε πόσα νόμπελ ως ιδέες ξεκίνησαν από αλλού και αναγνωρίστηκαν για την αξία τους σε άλλους γνωστικούς χώρους τελικά. Αν συνεχίσει να εντατικοποιείται έτσι το πανεπιστήμιο, πολλοί άνθρωποι θα φύγουν από αυτό. Δεν είναι πολλοί διατεθειμένοι να στριμωχτούν για κάτι που μπορεί να μην τους ενδιαφέρει ως κατεύθυνση έρευνας. Εν τω μεταξύ θα πρέπει να σκεφτούμε που μπορεί να πάει η έρευνα σε κάθε περιοχή και χώρα. Εμείς δεν έχουμε ίσως και τόσες πολλές εναλλακτικές αυτή την στιγμή σαν χώρα, θα πρέπει όλοι να χωρέσουμε σε 2-3 κατευθύνσεις και δεν ενδιαφέρονται όλοι για αυτές τις 2-3 κατευθύνσεις. Στα

ευρωπαϊκά προγράμματα που δίνουν ένα μεγάλο κομμάτι πρόσθετης χρηματοδότησης, επίσης δεν είναι απαραίτητο ότι η έρευνα που ανακοινώνεται στρατηγικά ως κατεύθυνση είναι ενδιαφέρουσα για τους ερευνητές. Αν μπορούσε να γίνει ένα γκάλοπ και να ερωτηθούν ερευνητές από όλη την Ευρώπη, “συμφωνείτε με τα directives που βγάζει η Ευρωπαϊκή Ένωση και τις θεματικές περιοχές που χρηματοδοτεί;” Πιστεύω ότι οι περισσότεροι θα απαντούσαν ότι χρηματοδοτούνται λάθος κατευθύνσεις ή άχρηστα ευρήματα και παράγεται έρευνα που τελικά δεν χρησιμεύει κάπου, απλώς χρηματοδοτεί το χώρο για να μειώσει την ανεργία. Άρα, θέλω να πω πώς το να περιορίσει κάποιος κεντρικά ή να κατευθύνει και να καθορίσει τους όρους του παιχνιδιού στο πανεπιστήμιο σε θέματα έρευνας δεν μου φαίνεται πολύ πετυχημένη τακτική, τουλάχιστον σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Στην Αμερική είναι λίγο διαφορετικά τα πράγματα. Υπάρχει άμεσα κάποιος που έχει μια ιδέα στο πανεπιστήμιο, πηγαίνει σε κάποιους ειδικούς, οι οποίοι του δίνουν την ευκαιρία να πείσει για την ιδέα που έχει και αν τα καταφέρει τότε παίρνει την χρηματοδότηση. Μιλάμε για αρκετά πιο άμεσες διαδικασίες χρηματοδότησης χωρίς τους γνωστούς γραφειοκρατικούς περιορισμούς που χαρακτηρίζουν την Ευρώπη.

Ας πάμε σε ένα άλλο θέμα, μιας και είχατε την εμπειρία σαν πρόεδρος του τμήματος και μιας και είστε από παρεμφερές τμήμα με το δικό μας, θέλω λίγο την άποψή σας σχετικά με τα δικαιώματα του μηχανικού δηλαδή οι πιο πολλοί φοιτητές μπερδεύονται στο ότι «δεν έχω δικαιώματα», δεν ξέρουν, δεν έχουν καταλάβει τι ακριβώς σημαίνει η λέξη δικαιώματα και πιστεύω δεν έχουν καταλάβει σε ένα μεγάλο κομμάτι τους ότι η δουλειά δεν θα προέλθει από ένα δικαίωμα να χτυπάς κάθε Σάββατο πρωί τη βούλα σου κάπου αλλά στο ότι μπαίνεις στο πανεπιστήμιο για να μάθεις πράγματα που ίσως να μην τα χρειαστείς καν σαν μηχανικός και να δουλέψεις σε κάτι άλλο και να είσαι επίσης παραγωγικός.

Κοιτάζτε, το θέμα των δικαιωμάτων στην Ελλάδα είναι λίγο στρεβλό από τη γέννηση του δηλαδή υπάρχει ένας φορέας, το τεχνικό επιμελητήριο, που έχει οριστεί ως τεχνικός σύμβουλος του κράτους με βασιλικό διάταγμα από το 1926 και κατ’ αυτή την έννοια έχει πάρει μάλλον μεγαλύτερη δικαιοδοσία από όση θα έπρεπε στο τι αποφασίζει, σε ποιόν δίνει δικαιώματα, στο πως ορίζει νέες ειδικότητες στο πώς μοιράζει την «πίτα» των μηχανικών κλπ. Οι εξελίξεις νομίζω ότι έχουν ξεπεράσει το τεχνικό επιμελητήριο και τις εννιά κλασσικές ειδικότητες που αυτό έχει ορίσει, υπό την έννοια ότι τώρα πια οι ειδικότητες των μηχανικών ανά τον κόσμο είναι περισσότερες από εννιά. Πολύ περισσότερες θα έλεγα. Ωστόσο το τεχνικό επιμελητήριο για λόγους δικούς του που έχουν να κάνουν και με εσωτερικά και ψηφοθηρικά και άλλα θέματα εκπροσώπησης στις αντιπροσωπείες, δυσκολεύεται να ανοίξει το δρόμο προς νέες ειδικότητες μηχανικών. Για μας πάντως, από την πρώτη μέρα λειτουργίας του Τμήματος Μηχανικών Οικονομίας και Διοίκησης δεν είχε τεθεί ποτέ θέμα αποκλειστικών δικαιωμάτων και υπογραφής, ούτε εξειδικευμένων έργων και μελετών που κάνουν άλλες ειδικότητες μηχανικών (π.χ. κατασκευαστικά, κεντρικές θερμάνσεις κλπ) ούτε και πραγμάτων που δεν κάνει κανείς και θα τα κάνουμε εμείς, γιατί για παράδειγμα, μελέτες γύρω από την οικονομία έκαναν όλα αυτά τα χρόνια τα οικονομικά τμήματα της χώρας, μελέτες γύρω από τη διοίκηση έκαναν αντίστοιχα τα τμήματα Διοίκησης Επιχειρήσεων, κτλ. Ας πούμε στρατηγικές μελέτες, οικονομοτεχνικές μελέτες, διάφορες δράσεις γύρω από τη οικονομία και διοίκηση ήδη γίνονταν όλα αυτά τα χρόνια, δεν μπορείς να ζητήσεις ξαφνικά τώρα να κάνει στο ΤΕΕ «οικονομία και διοίκηση» μόνο ο μηχανικός οικονομίας και διοίκησης, δεν γίνεται αυτό εκ των πραγμάτων. Άρα ποτέ δεν είχε στόχευση το τμήμα στο να πάρει αποκλειστικά δικαιώματα.

Αυτό που θέλαμε ήταν να είμαστε μέλη στο τεχνικό επιμελητήριο γιατί ένα μικρό ποσοστό 5% ας πούμε στις καλές εποχές ήθελε να κυνηγήσει τυπικά μια γενική προκήρυξη Π.Ε. «μηχανικού» στο δημόσιο όπου ήταν αυτό, σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, σε ένα υπουργείο, σε μια οποιαδήποτε άλλη υπηρεσία του δημοσίου και δεν είναι σωστό να είναι αποκλεισμένοι οι δικοί μας μηχανικοί του ΤΜΟΔ από τους άλλους μηχανικούς, τη στιγμή που απο το υπουργείο έχουν τοποθετηθεί εξ αρχής στο μηχανογραφικό των πανελλαδικών ως μηχανικοί πενταετούς φοίτησης, δηλαδή μηχανικοί ΤΕΕ.

Οι προκηρύξεις στο δημόσιο, ήταν ο ουσιαστικός στόχος και στο τμήμα από το οποίο έχω αποφοιτήσει, στους Μηχανικούς Παραγωγής και Διοίκησης και αφορούσε μόλις ένα 2% με 5% των αποφοίτων, αν εξαιρέσουμε εμάς που δουλεύουμε στην τριτοβάθμια εκπαίδευση σαν καθηγητές. Ένα τέτοιο μικρό ποσοστό και μόνο, ασχολείται με πράγματα που θέλουν την άδεια του Τ.Ε.Ε. και την ένταξη στο φορέα, δηλαδή το να πάει ένας μηχανικός παραγωγής και διοίκησης να χτυπήσει τη

πόρτα ενός οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης όταν βγει μια προκήρυξη Π.Ε. μηχανικών, αυτή είναι η μόνη περίπτωση που ένας μηχανικός θέλει να συναγωνιστεί άλλους μηχανικούς.

Αν ζητείται μια ειδική κατηγορία μηχανικών, ας πούμε ένας πολιτικός μηχανικός, προφανώς θα προσληφθεί ένας πολιτικός μηχανικός, δεν θα πάει άλλη ειδικότητα μηχανικού να καταλάβει τη θέση. Θέματα δικαιωμάτων τύπου πολιτικού μηχανικού δηλαδή υπογραφής για να κατασκευαστούν σπίτια ή δικαιωμάτων μηχανολόγου δηλαδή υπογραφής για μελέτες θέρμανσης-κλιματισμού κλπ, δεν τίθενται για τους μηχανικούς οικονομίας και διοίκησης, μια και δεν εστιάζουν σε τέτοια μαθήματα αλλά και δεν έχουν ενδιαφέρον να πάρουν το πτυχίο τους οι ΜΟΔ και να πάνε να μελετούν και να εγκαθιστούν κεντρικές θερμάνσεις σε σπίτια, δεν ήταν ποτέ αυτή η στόχευση του τμήματος, δεν ήταν η στρατηγική του κατεύθυνση αυτή. Δεν ενδιαφέρουν οι μελέτες κλιματισμού ή θέρμανσης- πέρα από το ότι τα βασικά μαθαίνονται γρήγορα όπως συμβαίνει με τις περισσότερες ειδικές γνώσεις μελετών - αλλά αυτός είναι ένας χώρος που είναι εξαντλημένος, είναι κορεσμένος για όλες τις ειδικότητες μηχανικών. Οπότε τέτοιο θέμα δικαιωμάτων δεν ετέθη ποτέ από το τμήμα μας. Υπάρχει πάντοτε και σταθερά μόνο το θέμα της ένταξης στο Τεχνικό Επιμελητήριο και κατ' αυτή την έννοια θα έπρεπε να ολοκληρωθεί η διαδικασία ένταξης, διότι αυτή τη στιγμή ήδη το τεχνικό επιμελητήριο εντάσσει είκοσι περίπου ειδικότητες μικροπαραλλαγές ευρωπαϊών μηχανικών οικονομίας και διοίκησης από διάφορα πολυτεχνεία της Ελβετίας, Βελγίου, Γερμανίας, και τους δίνει μάλιστα δικαιώματα μηχανολόγου (!!) και εμάς δεν μας έχει καν ως μέλη στο Τ.Ε.Ε. Απ' την άλλη μας δίνει τη χρηματοδότηση του ΤΣΜΕΔΕ γιατί θεωρεί το Πανεπιστήμιο Αιγαίου ένα ΑΕΙ που χορηγεί πτυχία σε ειδικότητες μηχανικών, δηλαδή αντιμετωπίζουμε εδώ και μια δεκαετία μια πραγματικά περίεργη κατάσταση που είναι λίγο παράλογη.

Θα ήθελα να ξεκαθαρίσω ότι τα παιδιά που έρχονται εδώ να σπουδάσουν σε ένα Τμήμα Μηχανικών Οικονομίας και Διοίκησης, πρωτίστως απευθύνονται στην ελεύθερη αγορά, στον ιδιωτικό τομέα, στο consulting, όχι στο δημόσιο. Το λέω γιατί πολλές φορές έρχονται οι γονείς και επιμένουν να ονειρεύονται ότι τα παιδιά τους θα τα πάρουν κάποια στιγμή στο δημόσιο. Δεν είναι για μένα όνειρο αυτό, πέρα του ότι τώρα καταρρέει κιόλας το δημόσιο και είναι λίγο δύσκολη εποχή, αλλά και γενικότερα είναι περιορισμένο εξαρχής το πεδίο και το όραμα ενός παιδιού αν σκέφτεται να σπουδάσει μηχανικός για να μπει στο δημόσιο, όπως είναι περιορισμένο και να σκέφτεται να σπουδάσει μηχανικός για να πάει στη δευτεροβάθμια να διδάξει. Ας πάει εξαρχής να κάνει ένα άλλο πράγμα και να μπει πιο εύκολα στο δημόσιο από την ευθεία οδό, ώστε να διδάσκει αργότερα π.χ. ένα βασικό σχολικό μάθημα στη δευτεροβάθμια. Όλα τα άλλα είναι ετεροαπασχολήσεις κατ' εμέ, είτε θες να κάνεις δημόσια διοίκηση, είτε θες να κάνεις δευτεροβάθμια εκπαίδευση δεν είναι στις «βασικές επιδιώξεις» ενός μηχανικού οικονομίας και διοίκησης και θα έπρεπε να είναι ξεκάθαρο αυτό. Τα παιδιά έρχονται με λίγο διαφορετική εικόνα μερικές φορές να σπουδάσουν.

Κάποιοι το έχουν πεντηκοστή επιλογή κάτω από τα οικονομικά και κάποιοι κάτω από τα μηχανικά και οι μεν το βλέπουν αλλιώς και λένε ωχ φυσική μαθηματικά γιατί τα κάνω εγώ

Πάντως αν ρωτήσετε έναν ουδέτερο άνθρωπο από την Ολλανδία, από το Βέλγιο, από την Ελβετία, από την Γερμανία και του δείξετε τί μαθήματα κάνει ένας μηχανικός οικονομίας και διοίκησης και τί σταδιοδρομία πρόκειται να ακολουθήσει, με τί κατευθύνσεις, πώς βγαίνει από εδώ, τι προοπτικές θα έχει κλπ, θα σας πει καλά λόγια. Και επίσης να θυμάστε, ότι άλλες ειδικότητες όπως μεταλλειολόγοι, μηχανικοί ορυκτών πόρων κτλ δεν έχουν σχεδόν καθόλου απασχόληση στο αντικείμενο τους, έχουν μάθει δηλαδή πολλά περί ορυχείων, μεταλλείων κλπ, και ένα ποσοστό 90% δουλεύει στα οικονομικά και τη διοίκηση. Δηλαδή υπάρχουν ειδικότητες του Τ.Ε.Ε. αναγνωρισμένες σε άλλο αντικείμενο, που κάνουν αυτό που κάνουμε εμείς και το κάνουν με ένα ή δύο μαθήματα όλα κι όλα στο πρόγραμμά τους, κάνουν ένα μάθημα «Οικονομοτεχνικών» που φυσικά κάνουμε κι εμείς, ένα μάθημα διοίκησης και ένα ποσοτικές μεθόδους και νομίζουν ότι μ' αυτά τα τρία τα κάναμε όλα. Γι' αυτό λέω ότι είναι λίγο περίεργος ο χώρος.

Αν μπορώ να κάνω μία εκτίμηση, νομίζω ότι σε μερικά χρόνια θα έχει αλλάξει εντελώς η κατάσταση, τώρα δηλαδή αυτό που έχει απομείνει σε όσους διπλωματούχους είναι στο Τ.Ε.Ε. είναι ένα prestige ότι είναι μηχανικοί, μέλη του Τ.Ε.Ε. Αυτό είναι το μόνο που αποκομίζει κάποιος από μια σχολή που είναι στο Τ.Ε.Ε., τα υπόλοιπα δεν υφίστανται διότι αν ρωτήσετε για τις εισφορές μηχανικών και για τις συντάξεις, την τελευταία διετία έχουν μεταβληθεί τόσο δραματικά που νομίζω ότι σε λίγα χρόνια θα κυνηγάει το Τ.Ε.Ε. τις ειδικότητες, να μπουν και να πληρώσουν εισφορές, παρά εμείς το Τ.Ε.Ε. Δεν βλέπω κάποιο ουσιαστικό μέλλον για το επιμελητήριο από τη στιγμή που εξισώνονται οι συντάξεις

και μειώνονται τα πάντα, νομίζω μοιραία θα συρρικνωθεί ο ρόλος του τεχνικού επιμελητηρίου, τουλάχιστον έτσι όπως δείχνουν τα πράγματα σήμερα.

Ένας μηχανικός οικονομίας και διοίκησης που τελειώνει σήμερα το δικό μας τμήμα, ο αρχικός στόχος όσων ξεκίνησαν το τμήμα που λογικά ήσασταν και εσείς στην αρχή ήταν να μπορεί να κάνει τι δηλαδή αν τα κατατάξουμε, ποιά είναι τα πέντε βασικά πράγματα που μπορεί να κάνει κάποιος.

Την καλή εποχή ο μηχανικός διοίκησης ήταν ένας πολύ καλός μηχανικός γενικών καθηκόντων που ήξερε πολλά πράγματα γύρω από τη διοίκηση και την οικονομία οποιασδήποτε επιχείρησης, οργανισμού κτλ, δηλαδή μπορούσε πολύ γρήγορα να δουλέψει σε τέτοιους τομείς, μπορούσε επίσης να δουλέψει πολύ καλά στο consulting είχε πολύ μεγάλη ευχέρεια στο να απασχοληθεί είτε σε ερευνητικά προγράμματα, είτε σε consulting μεγάλων εταιριών, σε επίπεδο στρατηγικής των επιχειρήσεων, σε επίπεδο χρηματοοικονομικής, κτλ. Και επειδή η Ελλάδα είναι μια χώρα που έχει υπηρεσίες μόνο, δεν έχει πια βιομηχανία όπως λέγαμε πριν πχ. για τη Δανία, μπορεί άνετα να μπει και να προσαρμοστεί σε μια απασχόληση σχετική με παροχή υπηρεσιών. Δηλαδή και σε μια τράπεζα ένας μηχανικός οικονομίας και διοίκησης μπορεί να μπει, να κάνει αναδιοργάνωση, να ορίσει τα προϊόντα, τι διαδικασίες, να κάνει βελτιστοποιήσεις, να κάνει μετρήσεις, μπορεί πολύ εύκολα δηλαδή να κατανοήσει, να αναλύσει και να βελτιώσει ένα σύστημα ορίζοντας τις κατάλληλες μετρήσεις, μπορεί με τα κατάλληλα εργαλεία να το χειριστεί καλά και να το εξελίξει, έχει αυτή την ικανότητα.

Εξάλλου πρέπει να σας πω ότι δεν ήταν τελείως άσχετη η πρώτη σκέψη του τμήματος μηχανικών οικονομίας και διοίκησης. Σε σχετικές ημερίδες είχε συζητηθεί ότι οι μηχανικοί παραγωγής και διοίκησης παρά τα προβλήματα που είχαν και αυτοί με το Τ.Ε.Ε. στη δεκαετία του 1980, είχαν αποδειχτεί πολύ πετυχημένη ειδικότητα στην Ελληνική αγορά, γιατί έπιαναν και το κομμάτι της παραγωγής και των βελτιστοποιήσεων που δεν υπήρχε ως τότε, και το κομμάτι της διοίκησης. Έτσι πήγαν πάρα πολύ καλά στην αγορά δηλαδή στα τέλη της δεκαετίας του 1990 προς τις αρχές του 2000 με 25 χρόνια λειτουργίας το Τμήμα Παραγωγής και Διοίκησης της Κρήτης εμφάνιζε σε σχετικές έρευνες μόλις 3-4% ποσοστό ετεροαπασχόλησης, ελάχιστη ανεργία και τις μεγαλύτερες κατά μέσο όρο αμοιβές μηχανικών από όλες τις ειδικότητες του ΤΕΕ. Άρα είχε φανερί εξαρχής ότι ως ειδικότητα έχει καλή πορεία και ότι ταιριάζει στην Ελληνική οικονομία που είναι οικονομία υπηρεσιών. Τι δεν είχε το Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης; Οικονομικά και χρηματοοικονομικά, είχε λίγα, όλο κι όλο ένα εργαστήριο με δυο μαθήματα και ένα κατ' επιλογή μάθημα μικροοικονομικής-μακροοικονομίας, όποτε η ιδέα αυτού εδώ του τμήματος ήταν να καλύψουμε αυτό το κενό, γι' αυτό και το τμήμα έχει ονομαστεί Οικονομίας και Διοίκησης, και φυσικά γιατί είχαμε δει στο εξωτερικό να υπάρχουν αντίστοιχα τμήματα.

Από το Solvay του Βελγίου για παράδειγμα αποφοιτούν Μηχανικοί Οικονομίας και Διοίκησης, οι οποίοι μάλιστα για να αποφοιτήσουν σε 5 χρόνια ως μηχανικοί, εισάγονται πρώτα σε ένα τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και μετά από το τρίτο έτος οδηγούνται σε μια πιο «βαριά» κατεύθυνση από πλευράς μαθημάτων σχετικών με μαθηματικά, πληροφορική και τεχνολογία αποφοιτώντας τελικά ως Μηχανικοί Οικονομίας και Διοίκησης. Στο Βέλγιο και τη Γερμανία οι Μηχανικοί Οικονομίας και Διοίκησης είναι ειδικότητα με ιστορία σχεδόν ενός αιώνα. Όλα σχεδόν τα πανεπιστήμια της Γερμανίας έχουν Μηχανικούς Οικονομίας, η Ελβετία έχει επίσης, η Ολλανδία και η Αυστρία επίσης. Αφού λοιπόν είχαν άλλες χώρες μια τέτοια ειδικότητα, και αφού εδώ οι μηχανικοί παραγωγής και διοίκησης πήγαιναν καλά στην αγορά εργασίας, έμοιαζε λογική η ιδέα να φτιαχτεί ένα τμήμα Μηχανικών Οικονομίας και Διοίκησης για να καλύψει ένα κενό και δεν νομίζω ότι είναι λάθος η ιδέα αυτή επί της αρχής. Τώρα είναι λίγο περίεργη η συγκυρία και ότι κι αν κάνει κανείς σήμερα στην Ελλάδα της κρίσης του 2008-2012 είναι δύσκολο. Αλλά ας πούμε ότι ήμασταν πολιτικοί μηχανικοί, τί δυνατότητες απασχόλησης θα είχαμε σήμερα όταν δεν κινείται καθόλου η αγορά και είναι άνεργοι οι περισσότεροι αυτοί επαγγελματίες; Αντίστοιχα ισχύουν για τους μηχανολόγους, καθώς υπάρχουν άλλα οκτώ τμήματα μηχανολόγων, οπότε τί θα προσέθετε στην αγορά εργασίας ένα ένατο τμήμα που να κάνει τα ίδια πράγματα;

Κάτι τελευταίο, ποιες είναι οι δυνατότητες κάποιου νέου ερευνητή σήμερα στην Ελλάδα, και αν θα προτείνατε να μείνει κάποιος στην χώρα για να συνεχίσει το διδακτορικό του ή να φύγει στο εξωτερικό. Γιατί έχετε την εμπειρία από το εξωτερικό και είναι σημαντική.

Κατ' αρχήν το να μείνεις στην χώρα και να δραστηριοποιηθείς στην έρευνα, σημαίνει ότι θα έχεις μια διεθνή δραστηριότητα. Το να μείνεις στην χώρα δεν σημαίνει ότι θα είσαι αποκλεισμένος στην Χίο. Θα γίνεται ένα κομμάτι της δουλειάς στο νησί, αλλά θα υπάρχει και κάποια όσμωση με ομάδες από το εξωτερικό, θα πρέπει να είσαι συνδεδεμένος και να παρακολουθείς εξελίξεις από διεθνή συνέδρια, και από ερευνητικά δίκτυα αριστείας. Οπωσδήποτε, όποιος ασχοληθεί με την έρευνα πρέπει να έχει ένα μάτι στο τι γίνεται διεθνώς, και κατά καιρούς θα πρέπει να επισκέπτεται το εξωτερικό για συνεργασίες. Άρα θα έλεγα, αν εδώ γίνεται κάποια ερευνητική δουλειά, αυτή θα πρέπει να αξιολογείται με βάση τις επιστημονικές εργασίες, τις συμμετοχές σε συνέδρια, τα άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά κύρους, την συμμετοχή σε ερευνητικά έργα. Είτε πραγματοποιείται εδώ είτε έξω η έρευνα, υπάρχει κάποιο υψηλό ποιοτικά αποτέλεσμα στην φάση της εκπαίδευσης ενός νέου ερευνητή ο οποίος στοχεύει σε ένα διδακτορικό, εφόσον χρησιμοποιούνται τα παραπάνω προαναφερθέντα, ως κριτήρια αξιολόγησης της ποιότητας του έργου του. Θεωρώ πάντως πολύ καλό να πάει κάποιος στο εξωτερικό σε κάποια φάση της ζωής του, είτε ανάμεσα στο πτυχίο και το διδακτορικό του, είτε αφότου τελειώσει το διδακτορικό του. Ο χώρος της έρευνας και ιδίως σε τμήματα μηχανικών είναι ιδιαίτερα διεθνοποιημένος, μιας και οι μηχανικοί έχουν αρκετή κινητικότητα. Θα διαπιστώσετε, τέλος, δύο πράγματα όταν πάτε στο εξωτερικό: Πρώτον ότι η εκπαίδευσή σας είναι καλή και επαρκής για να ανταποκριθείτε στις εκεί απαιτήσεις. Και δεύτερον, ότι οι απόφοιτοι ελληνικών ΑΕΙ όλων των βαθμίδων βρίσκουν εύκολα δουλειά και κάνουν καλή καριέρα στο εξωτερικό.

Για κλείσιμο μόνο θα θέλαμε την δικιά σας φράση, επειδή έχω ακούσει το πολύ όμορφο μηχανικός δεν είναι ο κατασκευαστής αλλά είναι τρόπος σκέψης, την είπε ο κ.Κούτρας και άλλαξε, τουλάχιστον σε μένα προσωπικά μου άλλαξε την αντίληψη που είχα για τα πράγματα. Γιατί όταν ακούμε μηχανικός, όλοι σκεφτόμαστε ότι κάτι θα φτιάχνει. Θέλω να με πείτε σε μια φράση πώς θα ορίζατε τη λέξη μηχανικός.

Μηχανικός είναι ο άνθρωπος που δεν φοβάται να ασχοληθεί με το οτιδήποτε σχετικό με την τεχνολογία. Αν κερδίζεις κάτι ως μηχανικός είναι ότι έχεις μάθει πολλά διαφορετικά πράγματα και κυρίως έχει μάθει να αναζητείς πράγματα, να τα διαβάζεις και να τα καταλαβαίνεις. Προσοχή: Δε λέω ότι ξέρει τα πάντα, αλλά ότι μπορεί να μελετήσει και να κατανοήσει πολλούς τομείς και θέματα. Στο τεχνικό κομμάτι ο μηχανικός δεν είναι ένας μαθηματικός ή ένας φυσικός αλλά μπορεί να απευθυνθεί στην θεωρία των μαθηματικών, της φυσικής, της πληροφορικής κλπ και να κατανοήσει όσα του χρειάζονται. Μπορεί να διαβάσει γρήγορα πολλές πηγές και να καταλάβει τι γίνεται προτείνοντας λύσεις. Με την πάροδο του χρόνου ως μηχανικός έχεις μια αυτοπεποίθηση και δεν φοβάσαι να ασχοληθείς με πολλούς διαφορετικούς χώρους και τομείς. Θα έλεγα πώς η άνεση του μηχανικού να αντιμετωπίζει με επιτυχία πρακτικά προβλήματα, τον καθιστά διαφορετικό από τις υπόλοιπες ειδικότητες.

Κύριε Δούνια σας ευχαριστούμε πάρα πολύ για την συνέντευξη που μας παραχωρήσατε.

Εγώ σας ευχαριστώ, σας εύχομαι καλή συνέχεια με την προσπάθεια που κάνετε.